

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De Nieuwe En Naauwkeurige Neederlandse Hovenier,
Onderwyzende hoe hier te Lande, onder dit Climaat een
Thuin, met zyn Parken, Paaden, Glintingen en Heiningen
wel zal aangeleid, en hoe de Boomen aan ...**

Te Leyden, 1735

Tiende Kapittel. Eenige byzondere aanmerkingen op het tweede en derde
Snoeyen, inzonderheid van Steen-vrugten

[urn:nbn:de:bsz:31-139361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139361)

Als men een tak, die vry dik was, kort genoeg afgesnoeid heeft, en zy niets als dat zwak is op haar top-enden voortbrengt, dat is een teeken dat hy uitgaat, en dat de Natuur het onderhoud datze beschaarde ten voordeele van een andere, heeft ingetrokken.

Wanneer een treffelyke Vrugt-tak veele andere takken schiet, die ook bekwaam schynen om Vrugt te maaken, zo moet men die ook bewaaren indienze maar geen verwarring geeven, dat is, de takken niet dwars door malkanderen loopen.

TIENDE KAPITTEL.

Eenige byzondere aanmerkingen over de eerste snoeying die jaarlyks in February en Maart gedaan moet werden op Boomen van Steen-vrugten, en vooral aan die van Perzikken en Abrikoozen, zo aan Heiningen als aan Lattingen.

Op dit Articul van de eerste snoeying zal niet veel te zeggen zyn, dewyle reets in het algemeen de reegels op alderhande manier van snoeyen wydloopig genoeg verklaard zyn, men diend alleen bedagt te weezen, dat de Vrugt-takken van dit slag van Boomen, daarwe hier meê te doen hebben, meest kort van duur zyn, om dat die dikwils ras draagen en zo verlooren gaan, 't zy door de gom, of door de ruk-winden, of door de Vorst die vroeg in de Lente nog blyft, en dat zo zynde, moet menze heel en al weg-snoeyen, ten minste indienze niet merkelyk dikker zyn geworden; of zo ze niet eenige fraaye takken geschooten hebben, die bekwaam zyn om in het naastvolgende Jaar Vrugt te geeven; maar voor af moeten wy zeggen, dat de Perzik-boomen uit steen geteeld, van langer duur zyn, als die op Abrikoos uit steen voortgekoomen, of die op gemeene Abrikoos, of op wyn-krooft of andere Pruimen geocculeerd zyn, maar ook datze langzaamer aan het draagen koomen; indien een Liefhebber een goede en smaakelyke Perzik haast en gaarne groot zag, die occuleere hem op een Perzik uit steen geteeld, maar (let wel) die byzondere groote en sterke,

sterke, dog niet die dunne lange en teere blaaderen heeft, en hy zal zig over de zelve verwonderen; dog altemet, gelyk wy onder-vonden hebben, zo is de smaak niet beeter.

Anders leid het werk geleegeen met de Vrugt-takken van Appel-peere-boomen, en ook zelfs met die van Pruimen.

De manier derhalven van snoeyen, in het eerste ja tweede Jaar van zulke Boomen, is best bevonden dat de kleine middel-takjes weggenoomen, en de andere een goed deel ingekort werden, en dan zult gy niet alleen altyd overvloed van schoone Vrugten hebben, maar ook sterke en goede Boomen behouden; dog echter nooit meer takken bewaarende als zy haar na behooren voeden konnen, 't welk altyd blykt, zo den Boom continueerd eeven sterk te blyven groeyen.

Dog als men in de Maanden van February en Maart de eerste snoeying doen wil van de Perzikboomen, en dat men bevind, na het wegsnyden der oude verdroogde takken, of gegomde; of der geene die door haar uitnemende zwakheid onnut zyn, dat is onbekwaam om Vrugten of goede takken voort te brengen; om dan met oordeel te beginnen, zo moet men klaar en onderscheidentlyk weeten dat 'er niet meer als tweederhande slag van goede takken zyn, en die men houden moet, waar van eenige wel zwak zyn ten aanzien van de andere; maar (let wel Leezer,) die nogtans niet al te dun moeten wezen, als welke byna geen hout hebben, en van binnen niet als merg, waarom zy ook des Winters of dood gaan of in 't bloeyen sterven; ja, behalven het gezeide, zo is ook aan zulke zwakke dunne takjes over al niet meer als een bloemknopje, daar de sterkere takken, ten minsten twee bloemknoppen neffens malkanderen (met een hout of spruit-knopje in 't midden) hebben; welke twee bloemkoppen dan haar bloemen, ja gemeentlyk ook haar Vrugten niet alleen, maar ook in 't midden ordinair, nog een goeden vrugtbaaren tak voortbrengen: het geen 'er dan aan deeze goede dog zwakke takjes te doen valt, is, zorgvuldiglyk die te bewaaren, maar die niet te veel nog al te dicht by malkanderen aan te binden, nog heel lang te laten blyven; wel verstaande, dat de lengte met haar kragt moet overeen koomen; daarbooven moet men die afsnyden eeven booven een spruit-knopje, op dat aldaar een tak mag uitspruiten, anders zo zullen gelyk gezegd

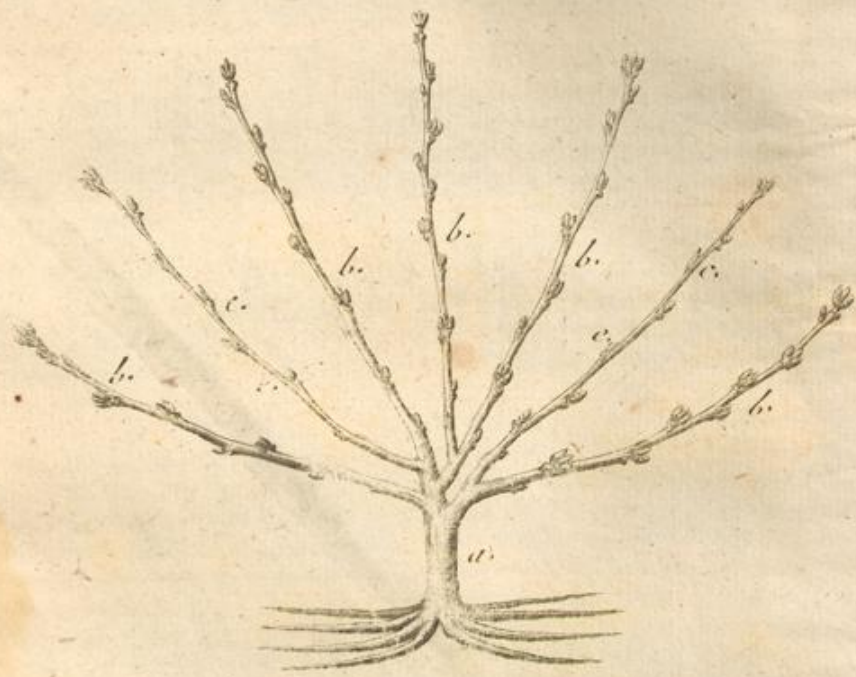
KEURIGE

landem leet, en by
mer, gelyc wy nie

gelyc takken u appi-
trumen

eerste ja niet jar
de kleine milde
el ingekort veen, o
schoone Vrucht is
behouden; dert
a behooren veen
niet meer end even he

ry en Maer de eel
die men beval, o
of gegende; of de
niet ry, dat is on-
te brengen; om dat
en onderscheidt
slag van goede takke
enige wel twak te
er, die nogras en
men hout hebben, o
des Winters of des
en het gezide, en
niet meer als een bloe-
des twee bloemknop-
en-knopje in 't midde
der bloemen, ygen
ak in 't midde van
angen: ligen in dan
en valt, is, verpog-
nog al in de by mt-
naten blyen; wt re-
overeen komen, dat
ven een fruit-knopje
ers zo zullen gelyc

zegt is,
en afval
in 't voor
by nog w
Bloemen a
schied, d
af te pluk
werden.

De ster
moet met
datze vol
van twee
hout, en
men zal

Dog
die de pl
ten, die
kenen, v
gemeenly
ten heeft

Maar
zwaarlyk
middel
hebben
een la
om dat
knopp

Vrug
He
doorg
gema
men v
ginn
vaar

(wa
zyn
wyze

zegt is, de Vruchten aan dat takje voor haar rypheid ook vergaan en afvallen; het kenteeken van zulk een hout-knopje is, dat het in 't voor-jaar wel de helft dunder is als een bloem-knopje: waar by nog wel diend waargenoomen te werden, zo zig al te veel Bloemen aan 't zelve takje tot Vruchten zetten, gelyk veeltyds geschied, dat men die noodzaakelyk wat moet verminderen met af te plukken, of zy zullen klein en byna smaakeloos bevonden werden.

De sterke en zwaare takken, echter geen water-looten zynde, moet men alleen voor het toekomende aanmerken, met inzicht datze volgens den loop der natuur weer andere zullen voortbrengen van tweederlei soorten, dat is te zeggen, sommige zwaare tot hout, en veele dunne tot Vrucht, dat zelden in wel wassende Boomen zal missen.

Dog boovenal moet men zig met een wel voorzien van takken die de plaats van deeze kleintjes het volgende Jaar vervullen moeten, die men zo het schynd niet langer als voor dood moet rekenen, want de kleine na het geeven van de Vrucht, moet men gemeenlyk wegsnyden, by aldien maar den Boom andere geschootten heeft.

Maar indien de Perzik-boomen te sterk groeyen, en zo bezwaarlyk aan het draagen raaken, dan laat men de takken van middelmaatige dikte lang blyven, schoon zy niet eene vrucht-knop hebben; dog men moet ook lange takken en die niet al te dicht by een laten aanbinden, hoewel ontbloot van alle waarschyndlykheid om dat Jaar Vrucht te geeven; om dat men daar door haar tot bloemknoppen als dwingd, en zo het volgende Jaar meenigmaal schoone Vruchten en een meenigte doet voortbrengen.

Het gommen is de Perzik-boomen, gelyk al de Weereld weer, doorgaans onderworpen, meer als andere Vruchten; en om dat ongemak wat voor te koomen, is het beste na veel onderzoek, dat men wat lang wagt met snoeyen, dat is te zeggen, tot datze beginnen te bloeyen en te botten, 't welk ook (behalven de crvaarendheid) de reeden eenigzints leerd, want dan werd het sap (waar meede een Perzik-Boom booven veele andere vol is, gelyk zyn overvloedige takken en vol sappige Vruchten genoegzaam bewyzen) al aan de knoppen, blaaderen, bloemen en top-enden

Z

voort

voort en uitgeperst; dienvolgende, kan dat sap hier en elders zulke uitborstingen niet maaken en zo gommen.

Maar iemand zoude kunnen zeggen, zo laat in 't Jaar de Perzikken te snoeyen, maakt dat de Vrugten wel agt of veertien daagen laater aankoomen in 't rypen, en immers zyn de vroegste Perzikken, om dat dan het saizoen des Jaars warmer is, altyd het aangenaamste, en de latere Vrugten, als zynde van haar zelfs koude en natte Vrugten, niet zo begeerig: daarom is het best, gelyk wy eenige Jaaren nu met veel genoeg en plaizier gedaan hebben, dat men eenige Boomen wat vroeger, en die het gommen nog niet onderworpen zyn, vroeg laat snoeyen en aanbinden, en de andere, wat zwakker zynde door het gommen, niet snoeyen voor datze beginnen te bloeyen, en zo zal men langen tyd, dat is, en vroege, en middelmaatige, en late Perzikken hebben, en nogtans zyn Heiningen of Schuttingen vol vrugtbare Boomen behouden; altyd met een wel in agneemende het spreekwoord der oude, *Die zyn Perzikken wil behoude, Zet de jonge by de oude,* en dan kan men zyn Schuttingen, Heiningen enz. vol houden en hebben, schoon een oude of zwakke Boom kwaame te sterven, en de jonge dan van eersten af aan, wel sterk snoeyende; maar uit een oude Boom moet altemet een ouden tak, alhoewel die veel Jaaren wel gedraagen heeft, eens uitgesneden werden, of de gierigheid zal de wysheid bedriegen; want anders gebeurt het meenigmaal, dat dien ouden voor deeze veel Vrugt gedraagen hebbende tak, geen kragt meer heeft om nieuw en goed hout voort te brengen, en zo sterft hy dikwils met zyn Vrugten, in de mond, of half ryp gaat hy dood; en op die plaats wil dan daar na geen Boom meer wassen, ten zy iemand het booven gezeide waarneemen, naamentlyk een ander soort van een Boom enz. aldaar te planten.

Als de Muuren, of Schuttingen heel laag zyn, en de Abrikoos of Perzik-boomen weelig wassen, zo moet men in de twee eerste Jaaren de zwaare takken, nogtans geen water-looten, die de zyden bekleeden moeten, al vry wat lang houden, anders snoeid menze kort, en zo krygd men niet als water-looten, die haast nooit Vrugten geeven; altyd moet men de zwaare en regt opschietende takken, om reeden booven getoond, weg neemen,

en

en booven de opperste takken een voet of twee van de Muur of Schutting vry laten, op dat in 't naaste voor-jaar, de andere daar aan kunnen gebonden werden.

E L F D E K A P I T T E L.

Byzondere Aanmerkingen op het tweede en derde Snoeyen; inzonderheid van Steen-vrugten.

Deeze tweede en derde snoeying zyn eenigzints van een nieuwe uitvinding, en nogtans niet min noodzaakelyk als de eerste, zy moeten omtrent half Mey geschieden, en raakt maar eene soort van takken, naamentlyk de zwakke of liever Vrugt-takken; in de Winter-snoeying waarenze heel lang om datze vol bloem-knop waaren gelaaten, met inzicht om veel Vrugt te hebben, maar gelykze aan zekere omstandigheeden zyn onderworpen, die wy hier gaan onderzoeken, hebbenze eenige Liefhebbers doen bedenken, om de voordeelen en de noodzaakelykheid van een tweede werking, en somtyds van een derde.

Wat belangd de zwaare takken die men in February en Maart kort gesnoeid heeft, die hebben genoeg van het Mes geleeden; zy hebben dat niet meer van doen, haar ampt en pligt niet zynde, om iets anders als hout en bloem-knoppen voor 't volgende Jaar voort te brengen; dienvolgende behoefte nu ter tyd niet meer en weer uitgesnoeid te werden, maar in teegendeel om veele Vrugt-takken te maaken die kostelyk zyn, en wel verdienen met groote zorg bewaard te werden.

Deeze laatste snoeyingen dien wy hier verklaren, winnen veel uit voor de groote snoeying van het aankoomende Jaar; om datze een Boom zuiveren van alle onnutte en half-dooode takken, die noodzaakelyk den aanstaande Winter moeten uitgesnoeid werden, en zo versterkt men zeer de takken die men in het gevolg van noozal hebben; ja zy bevorderen dan de deugd en schoonheid van de Vrugten, en zo maakenze dat een Boom altyd gelykmatig van hout gestoffeerd zal zyn. En deeze takken zyn 't die wy dan in-